

Sygn. akt IV KK 290/20

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 listopada 2020 r.,
sprawy **S. D.**
skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...)
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w C.
z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. kosztami postępowania kasacyjnego obciążyć skazanego.**

UZASADNIENIE

S. D. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt II K (...), na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych w kwocie 50 zł, za czyny z art. 286 § 1 k.k., art. 586 k.s.h., art. 296 § 2 k.k. w zw. z art. 296 § 1 k.k. i z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 299 § 1 k.k. Ponadto, orzeczono w stosunku do oskarżonego środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk członka zarządu i prokurenta w spółkach kapitałowych na okres 3 lat.

Apelację od tego orzeczenia wniósł obrońca, wskazując na błąd w ustaleniach faktycznych, obrazę przepisów prawa materialnego, polegającą na

niewłaściwym zastosowaniu art. 53 § 1 i § 2 k.k., art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. poprzez wymierzenie kar jednostkowych i kary łącznej w wymiarze przekraczającym stopień winy, obrazę przepisów prawa procesowego, polegającą na naruszeniu art. 7 k.p.k. i oddaleniu wniosku dowodowego z dnia 29 maja 2019 roku, jak również rażącą niewspółmierność kary i środka karnego w związku z orzeczeniem kar jednostkowych i kary łącznej w wymiarze przekraczającym stopień winy. Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich zarzutów albo zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze przez orzeczenie: w pkt 1. wyroku kary 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 60 stawek dziennych w kwocie 50 zł, w pkt 2. wyroku kary 2 miesięcy pozbawienia wolności, w pkt 3. wyroku kary 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 100 stawek dziennych w kwocie 50 złotych, w pkt 4. wyroku kary 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 60 stawek dziennych w kwocie 50 złotych oraz orzeczenie kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 160 stawek dziennych w kwocie 50 zł, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C..

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2020 r. , sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...) utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

Od orzeczenia Sądu Odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając mu:

I. uchybienie wymienione w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nienależyte obsadzenie Sądu II Instancji, rozpoznającego rozprawę apelacyjną i wydającego wyrok, w składzie którego orzekał SSA M. C., powołany do pełnienia urzędu na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 października 2019 roku o numerze (...) (Monitor Prawniczy z 2020 roku, poz. 19), na wniosek o numerze (...), złożony przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 roku, poz. 3 ze zm.), co w konsekwencji doprowadziło również do rażącego naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust.

1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 ze zm.), art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej;

II. rażącą obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 299 § 1 k.k., poprzez jego błędną wykładnię :

- mylnie uznającą, że przestępstwo z tego przepisu może być popełnione bez zagrożenia dóbr prawnie chronionych przez jego normę, tj. zasad obrotu gospodarczego, dobra wymiaru sprawiedliwości lub praw majątkowych innych podmiotów, gdy tymczasem to właśnie przedmiot ochrony w głównej mierze decyduje o tym, czy dane rozporządzenie korzyścią pochodzącą z czynu zabronionego wypełnia znamiona przestępstwa prania brudnych pieniędzy, a ustalenia Sądów I i II Instancji nie stwierdzają jakie dobro, o którym stanowi art. 299 § 1 k.k., miałyby być naruszone przez S. D. poprzez wpłatę kwoty 121 552 złotych do kasy spółki, a następnie polecenie jej wypłaty w gotówce M. D.;

- znamienia *..podejmowania innych czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia środków pieniężnych lub miejsca ich umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku"*, mylnie uznającą że przestępstwo z art. 299 § 1 k.k. może być popełnione, gdy te inne czynności nie utrudniają w stopniu znacznym stwierdzenia przestępnego pochodzenia środków, gdy tymczasem podjęte przez skazanego czynności nie utrudniły w stopniu znacznym, a wręcz ułatwiły stwierdzenie przestępnego pochodzenia środków pieniężnych, z uwagi na posłużenie się kontem bankowym spółki.

Na tej podstawie obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej w stopniu oczywistym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest eliminacja z obiegu prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi uchybieniami, mogącymi wywrzeć wpływ na treść orzeczenia. Zarzut kasacyjny – aby okazać się skuteczny – musi więc wskazywać na naruszenie znaczącej rangi, a

nie stanowić polemikę z niesatysfakcjonującym strony rozstrzygnięciem Sądu II instancji. Z uwagi na wyjątkowy charakter kasacji, strona może ją wnieść od orzeczenia sądu II instancji jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt II KK 58/18).

Kasacja wniesiona w niniejszej sprawie opiera się na dwóch zarzutach – formalno i materialnoprawnym, które zostaną omówione poniżej.

Skarżący zarzucił w pierwszym rzędzie uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nienależyte obsadzenie Sądu II instancji, w związku z udziałem w składzie orzekającym SSA M. C. , powołanego do pełnienia urzędu na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 października 2019 r., na wniosek złożony przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 roku, poz. 3 ze zm.). Powiązał ten zarzut z jednoczesną rażącą obrazą art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, stwierdzając, że zarzuty apelacji obrony – abstrahując od ich oceny - nie mogły zostać rozpoznane w sposób prawidłowy, gdyż orzekał o nich nienależycie obsadzony Sąd II Instancji.

Autor kasacji podkreślił, iż ukonstytuowana w kwietniu 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa w opinii wielu środowisk prawniczych – tak w Polsce jak za granicą – nie spełnia warunków niezależności od władzy wykonawczej, a w konsekwencji jej działalność dotknięta jest wadą prawną. Kwestia ta była jedną z rozstrzyganych przez Sąd Najwyższy w składzie trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego w trakcie rozpatrywania zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do określenia na gruncie przepisów o postępowaniu karnym i cywilnym skutków sytuacji, w której w składzie sądu uczestniczy osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy o KRS (Uchwała Składu Połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110 – 1/20). Sąd Najwyższy przyjął wówczas, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3).” Niemniej, w dalszej części cytowanej przez Autora kasacji wypowiedzi Sąd Najwyższy podkreślił, iż – w odniesieniu do sądów powszechnych i wojskowych – warunkiem uznania takiej wadliwości nie może być sam fakt powołania sędziego do pełnienia urzędu na podstawie wniosku złożonego przez KRS w nowym, kwestionowanym konstytucyjnie składzie. Trzeba, aby wadliwość ta w realiach konkretnej sprawy prowadziła do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Tymczasem, w opinii skarżącego, „obrona nie ma żadnych zastrzeżeń o charakterze osobistym do Sędziego M.C.” (s. 17 kasacji). Tym samym nie można uznać, by sama formalna wadliwość procedury powołania Sędziego Sądu Apelacyjnego M. C. orzekającego w niniejszej sprawie, wywarła jakikolwiek negatywny wpływ na sposób rozpoznawania przez Sąd II instancji z nim w składzie środka odwoławczego, o czym mowa w treści cytowanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego. Z tego względu należało uznać, że w sprawie S. D. nie doszło do spełnienia bezwzględnej przesłanki procesowej, określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. na etapie postępowania odwoławczego.

Bezzasadny okazał się również drugi z podniesionych w kasacji zarzutów. Zarzut ten nie ma charakteru kasacyjnego, jako że w istocie skierowany został do wyroku Sądu pierwszej instancji a nie Sądu odwoławczego, co koliduje z zasadą określną w art. 519 k.p.k., zgodnie z którą strona może wnieść kasację od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Sąd Apelacyjny w (...) utrzymując w mocy zaskarżony wyrok nie stosował powołanego

w zarzucie kasacji art. 299 § 1 k.k., toteż nie mógł dokonać błędnej jego wykładni i w rezultacie naruszyć ten przepis prawa materialnego. Po drugie i niezależnie od powyższego, *de facto* stanowi on polemikę z ustalonym przez Sądy obydwu instancji stanem faktycznym. Jest nadużyciem przypisanie Sądom, iż ich zdaniem każde użycie środków pieniężnych pochodzących z przestępstwa wypełnia dyspozycję art. 299 § 1 k.k. (s. 23). Istotą tego przestępstwa nie jest bowiem konsumowanie środków materialnych, a legalizowanie ich poprzez wprowadzenie do obrotu. Swobodna, a zarazem zgodna z zasadami określonymi w art. 7 k.p.k., ocena zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że tylko taki – a więc przestępczy – mógł być cel działań S. D., władającego środkami pochodzącymi z przywłaszczenia z rachunku firmy, zatrudniającego własną żonę, niemającą odpowiednich po temu kwalifikacji, na umowę, której dowody realizacji nie istnieją. Jedyny ślad łączącego strony stosunku prawnego stanowią środki wpłacone na konto spółki i wypłacone następnie w ramach wysokiego wynagrodzenia małżonce skazanego, z którą pozostawał we wspólnym pożyciu. Doświadczenie życiowe nakazuje domniemywać pozorność zawartego stosunku prawnego – i tak też przyjęły Sądy I i II instancji, analizując całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (por. str. 7-9 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego).

Popełnione przez S. D. przestępstwo godziło w interesy majątkowe spółki i jej wierzycieli. Wpłata pieniędzy na konto spółki na potrzeby wynagrodzenia wykonawcy dzieła, M. D., wprawdzie ujawniała istnienie tych środków, lecz maskowała ich wcześniejsze niezgodne z prawem przywłaszczenie przez skazanego. Z tego względu należy stwierdzić, wbrew twierdzeniu skarżącego, że S. D. dopuścił się czynności, mogących udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia środków pieniężnych, a w efekcie zrealizował znamiona przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. Podobnych ustaleń dokonał, wbrew twierdzeniu skarżącego, Sąd I instancji (s. 15-16 uzasadnienia), co zaaprobował Sąd odwoławczy (s. 10 uzasadnienia).

Wobec faktu, że żaden z podniesionych przez skarżącego zarzutów nie zasługiwał na uwzględnienie, a ich niezasadność nosi znamię oczywistości, Sąd

Najwyższy orzekł jak na wstępie, przy czym o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.